www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 248. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 24. жовтня, 1925. VOL. XXXIII. No. 248. Jersey City, N. J., Saturday, October 24. 1925. THREE CENTS

Уряд предкладає вже другий плян зниження податків.

ВАШИНҐТОН, 22. жовтня. — Секретар скарбу Мелон предложив конґресовому комітетови для приходів новий плян закона про зниженне податків, відкликуючи тим самим свій проєкт, предложений сьому комітетови минувшого понеділка.

Після сього нового пляну особисті приходи до висоти 3,000 долярів у рік повиннїб бути оподатковані на 1 процент, слідуюча тисяча на 2 процент, слідуючі 4,000 долярів на 3 проценти, а решта на 5 процентів.

В остаточному висліді се оподаткованне не богато ріжниться від того, яке було предложене в попереднім проєкті. Ріжниця межи сими проєктами починалабися доперва для приходів, виносячих 6,000 долярів або більше. Сей новий проєкт заводить для сих висших сум значні полекші.

БЕРУТЬСЯ ПОВАЖНО ДО ВЖИВАННЯ МЯГКОГО ВУГЛЯ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Міські урядники, бачучи тяжку недостачу твердого вугля через страйк майнерів, зарядили спеціяльні розсліди над тим, як уживати на його місце мягке вугля. Сі розсліди мають відкрити способи, як примінити сей вуголь до тих усіх потреб, для котрих уживано досі твердий.

ПОЛКОВНИК МИЧЕЛ АРЕШТОВАНИЙ ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ.

ВАШИНҐТОН, 22. жовтня. — Департамент війни уже доручив нині полковникови Мичелови позов на росправу, на якій ґенерали армії мають його судити за те, що він критикував остро заряд армії за недбальство в справах воздушної оборони краю. По дорученню позву полковника арештовано, але зараз пущено на волю. Суд над полковником буде публичний (вільний для публики).

ПОХОРОННІ ПАРАДИ ДЛЯ СОБАКИ.

ШИКАҐО, Илинойс, 22. жовтня. — Вісім автомобілів, в яких було 20 пожарних сторожів та богато шкільної дітвори, та два спеціяльні авта з квітами відвезли на цвинтар „тлінні останки" Феликса, любимця одного шикаґовського пожарного відділу.

Тіло собаки було зложене в деревляній скринці, яку зложено в одному публичному ліску. Самі цвіти на похорон коштували коло 400 долярів.

У сей спосіб пожарники почтили память собаки, котра помагала вірно пожарникам при огни та мала вратувати за девять літ служби 4 особи від певної смерти в полумінях.

СЕНАТОР ЛОДЖ ПРО ПРЕЗИДЕНТА ВИЛСОНА.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Сими днями появиться друком книжка покійного сенатора Генрі Кебота Лоджа, котрий був провідником сенатової більшости в часи завзятої боротьби републиканців проти тодішного президента Вилсона за справу приступлення Злучених Держав до Ліґи Народів.

Появи сеї книжки вижидали з давна з великим зацікавленнем всі, що цікавляться публичними справами Америки. Книжка складає всю вину за неприступленне Злучених Держав до Ліґи Народів на президента Вилсона, а спеціяльно на його себелюбство. Книжка представляє Вилсона малим чоловіком, який не відповів великим завданням, до розвязки котрих покликала його історія.

РАБІНИ ЖУРЯТЬСЯ ПЕРЕХОДОМ ЖИДІВ ДО „ХРИСТІЯНСЬКОЇ НАУКИ".

СИНСИНАТІ, Огайо, 22. жовтня. — Конференція американських рабінів установила спеціяльну комісію, яка має розслідити масові переходи жидів до християнського тіла „Християнська Наука", яка вчить своїх прихильників, як уживати віри для виздоровлювання з недуг.

„НАУКА НЕ ПРОТИВИТЬСЯ РЕЛІҐІЇ, АЛЕ ТЕОЛЬОҐІЇ".

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Відомий сербський винахідчик Михайло Пупін, професор Колумбійського університету, говорив тут до студентів одної протестантської віри, що наука й релігія зі собою не ворогують, але від 2,000 літ у світі велася боротьба межи наукою а теольоґією.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ШИКАҐО, 22. жовтня. — Хтось зі страйкуючих кравецьких робітників кинув на автомобіль, везучий страйколомів, бомбу з квасом. З сього зараз счинилася бійка, яку розборонила аж поліція, віддавши кілька стрілів до страйкарів. Кулі поліції не поцілили нікого зі страйкарів; зате три кулі тяжко ранили бизнесового агента одного підприємства, що їхав зі страйкарами.

УБИЙНИК БОЖЕВІЛЬНИЙ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Суд у Стейпелтоні, на Стетен Айленді, признав божевільним Степана Криновака, котрий дня 8. вересня вбив був Адама Лукасика, свого сусіда, котрого він посуджував за напад на свою матір.

СУПЕРЕЧНІ СВІДОЦТВА ПРО ЗАХОВАННЄ ЗАЛОГИ ГОРІЮЧОГО КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Морський суд зробив слідство над захованнєм залоги корабля Комaнчі підчас пожару сього корабля на повному морю недалеко від побережа Флориди.

Свідки не могли погодитися зі собою. Одні оповідали, що захованне залоги було справді геройське та що моряки дбали лишень за безпечність пасажирів, тоді як другі оповідали, що моряки були пяні та дбали лишень за ратованне [illegible]

ДО ВСІХ:

ТО ГОЛОД НЕ УСТАВ В КРАЮ, А ТІЛЬКИ МИ СИТІ ЙОГО НЕ ВІДЧУВАЄМО.

ТО ІНВАЛІДИ НЕ ПОДУЖАЛИ, НІ РАНИ ЇХ НЕ ПОГОЇЛИСЬ, ТО ТІЛЬКИ МИ НЕ ГОДНІ ВІДЧУТИ БОЛЮ ТИХ, ЩО ЇМ БРАКУЄ РУК І НІГ.

ТО ТІЛЬКИ СИРОТИ В КРАЮ МОЛЯТЬСЯ ЗА ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ, АЛЕ ВИ ВЖЕ ДАВНО ЗА НИХ ЗАБУЛИ.

ТО ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ БЮТЬ, А НЕ ВАС, ТОМУ НЕ ПАМЯТАЄТЕ ЗА НИХ І НЕ СКЛАДАЄТЕ ЦЕНТА НА ТЕПЛУ СТРАВУ ДЛЯ НИХ.

ТО ТІЛЬКИ В КРАЮ ЛЮДИ В РОЗПУЦІ, ЩО ЗАБИРАЮТЬ ЇМ ЛЯХИ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ, А В АМЕРИЦІ ВЖЕ Й ГОЛОВОЮ НАД ТИМ НЕ ПОХИТУЮТЬ, ЩО РІДНА ШКОЛА ПРОПАДАЄ.

* * *

КОЛИ ХОЧЕТЕ ИТИ В ПАРІ ЗІ СТАРИМ КРАЄМ, ТАК ХАЙ НЕ ПРОЙДЕ НІОДНО УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЄ, НІОДНІ ХРЕСТИНИ, НІОДНА ЗАБАВА І НІОДИН МІТИНҐ, АБИ ВИ НЕ ЗІБРАЛИ МАЛОЇ ЛЕПТИ ТА НЕ ВИСЛАЛИ ЇЇ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ВЕЧЕРЯ ФАШІСТІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 21. жовтня. — Нюйорські фашісти замовили собі в тутешньому готелі Пенсилвенія вечерю на 28-го с. м., на яку запросили фашістського посла італійського парляменту, С. Е. Сарді, котрий був у Вашинґтоні на зібранню Міжпарляментарної Унії.

Проти сеї вечері запротестував Проти-фашістський Союз Північної Америки, домагаючись, щоб готель не згодився давати місце фашістам. Одначе управа готелю відповіла, що її політика вечеряючих цілком не обходить.

ВИНАХОДЧИК АРЕШТОВАНИЙ ЯКО ПОМІЧНИК РОЗБИШАЦЬКОЇ БАНДИ.

НЮ ЙОРК, 20. жовтня. — Нюйорська поліція звабила до Ню Йорку Юджіна Райсинґа, відомого винахідчика револьверів, щоби поставити його на суд яко спільника недавно арештованої банди вломників „Кавбоя" Теслера. Винахідчикови закидують, що він роздобував для членів банди машинки, які накладають на конець револьвера в тій цілі, щоби заглушити відгук вистрілу.

СТАРОСВІТСЬКИЙ ПРОМИСЛ

МОСКВА, 20. жовтня. — Совєтська влада заявляє, що тепер промисл в Росії в повному русі, але не може задоволити потреб населення через те, що фабрики построєні не по новітньому як на Заході, а особливо в Америці, тільки по старосвітськи. Тому то, кажуть совєтські урядовці, сі фабрики дуже тяжко працюють і поволі, а се в додатку має і сю недостачу, що спричинює дорожню виробів.

(Забувають ще совєти, що одною з причин повільної праці є також се, що вони гонять продукцію у фабриках не доброю платнею для робітників, а багнетом і нагайкою).

СОВЄТИ БУДУЮТЬ ТЕЛЕФОНИ.

МОСКВА, 20. жовтня. — Російський уряд зачав переговори із шведським телефоновим підприємством Телефонічна Компанія Еріксона про будованнє трох автоматичних телефонічних стацій в Москві й одної в Ростові над Доном. Побудованнє сих стацій має коштувати $2,500,000.

Американські телефонові компанії не хотіли принятись сеї будови.

ХЛІБОЇДСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ДО ЖЕНЕВИ.

З Коломиї доносять до Діла, що тамошні опікуни Стовпюків і кумпанії зорґанізували зі своїх покутських пупілів делеґацію від „української національної меншости в Польщі" (за границею Українці в устах польської дипльоматії звуться Українцями, а лише в Польщі русінами або східними малопольками).

БЕЗКОНЕЧНІ ЗЛОДІЙСТВА В ПОЛЬЩІ.

Не можна сказати, щоби яканебудь держава у світі могла похвалитися такою чисельністю усяких фінансових та господарських надужить з боку власної бюрократії, як саме відроджена Польща. Нема місяця, нема тижня, щоби преса не приносила якихсь сензацій саме з тої ділянки. Ось перед кількома днями рознеслася чутка про великі надужиття з боку урядників у державному скарбовому уряді в Каліші. Та вістка попередила кроки з боку держави. Щойно по кількох днях арештовано на припорученння прокуратора ось яких урядників того уряду: секвестратора Баньковського, контрольного урядника, студента політехніки(!) Собанського і податкового референта Рудовича. Слідство виявило, що всі названі здефраудували на шкоду державного скарбу сто тисяч золотих.

ПОЛЬСЬКИЙ СЕНАТ УХВАЛИВ ЗЕМЕЛЬНУ РЕФОРМУ.

Дня 22. вересня в сенаті відбулося дальше голосування на проєктом закона про виконання земельної реформи. Приняли багато поправок, які погіршують закон. По ухваленню цілого закона прийнято резолюцію і засідання відложено без означення реченця слідуючого засідання.

Коли при уст. 25. відкинули поправку Українців і Білорусинів, якою домагаються признати першенство при парцеляції місцевому населенню, клюби ті покинули салю засідань.

УКРАЇНСЬКА ПРИВАТНА ШКОЛА В РІВНОМУ.

На місце закритої польською владою публичної 7-клясової української школи в Рівному українське громадянство Рівного відчиняє приватну 7-клясову українську школу, яка буде міститися в приватній українській гімназії в Рівному.

ХЛІБОЇДСЬКИЙ ВИБРАНЕЦЬ І ПРИНАГІДНИЙ ВИБОРЕЦЬ.

„Ґазета Цодзенна", як орган, що має усе відомости „з першої руки" про те, що діється по інспекторатах поліції, подає вістку про скандальну авантуру яку кілька днів тому зробив в одному шинку при Городецькій вул. у Львові хлібоїдський посол Кравчишин. Кравчишин попивав з якимось своїм виборцем Процiком і все йшло гладко, тихо і мирно, аж поки Процик під впливом алькоголю не пригадав собі, ким на ділі є його достойний кумпан. Слово від слова і контроверсія закінчилась тим, що Процик зробив пану послові одну високо непристойну пропозицію. Така образа викликала не тільки негайну реакцію пана „посла", але й інтервенцію його в дирекції поліції, і ось на приказ з дирекції поліції арештовано нефортунного шинкарського кумпана Кравчишина. Очевидно, „Ґаз Цодз." використовує цю нагоду, щоб спекти дві печені: 1) оклеветати всіх Українців, називаючи хлібоїдського посла українським послом, і 2) накинутись на дирекцію поліції, — цим разом дійсно неслушно: бож хто инший, як не поліція має право розпоряджатись особою п. Кравчишина і його сателітами й оберігати її, та сама поліція, без помочі якої п. Кравчишин ніколи не став би був послом?!

ФИЛИПОВСЬКИЙ ПЕРЕПРОШУЄ МИТРОПОЛИТА ПЛАТОНА.

Адам Филиповський, який був захопив на липень православну катедру в Ню Йорку за помочю бомбістів, а відтак серпень пересидів в арешті, написав лист до митрополита Платона, в якому його перепрошує за напад на собор і палату, і просить прощення й дозволу далі працювати в православній дієцезії в Злучених Державах.

БАНДА 40 СЛОНІВ.

Багаті квартали Лондону тероризують від якогось часу женщини-бандитки, які належать до товариства з дуже симпатичною назвою „банда сорока слонів". Ті „слони" чи краще слониці доконали вже цілий ряд рабунків а навіть убивства і до нинішнього дня лондонській, отже правдиво-англійській поліції (не польській) не вдалося зловити ні одного „слона".

Греція нападає на Болгарію - Греки убили на болгарській території 5 Болгар.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 22. жовтня. — Греція прислала болгарському правительству ультимат, домагаючись сатисфакції за напад Македонців на одного Грека і відшкодовання в сумі двох міліонів золотих франків, а одночасно вислала кілька відділів свого війска через границю на болгарську територію, які зачали острілювати село Петріч і убили 5 осіб.

Болгарське війско уступилось перед грецьким війском, щоб вминути бою.

Болгарське правительство відповіло грецькому, що воно годиться на назначенне невтральної комісії, яка розслідила би спір і видала безсторонний рішенець, але Греція впирається при свому домаганню.

Аліянти звернулись також до правительств Болгарії і Греції з дорученнєм, щоб негайно покинули воєнні виступи, а передали справу мировому судови, себто наперед Лізі Народів, загрожуючи, що інакше оголосять економічний бойкот обох балканських державок.

Як запевнюють з Атен, столиці Греції, грецьке правительство не хоче згодитись ані на невтральну комісію, яку предкладала Болгарія, ані на передачу спору на вирішенне Лізі Народів.

ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

ЛОНДОН, 22. жовтня. — Англійське правительство депортувало 9 російських комуністів. Воно робить заходи, щоб прогнати з Анґлії всіх російських комуністів, а також щоб парлямент ухвалив окремий закон про заборону комуністичної пропаганди в Анґлії.

НІМЦІ ЗА ПОЧИНОМ АМЕРИКИ.

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Німецькі політики кажуть, що не годяться, аби Ліґа Народів давала почин до скликання міжнародньої „розоружної" конференції з уваги, що не всі держави туди належать і тому до неї упереджені, або не схотять з нею співділати.

Вони кажуть, що найрозумнійше буде, якщо почин до тої конференції дасть Америка.

НІМЦІ ОДОБРЮЮТЬ ЛОКАРНЕНСЬКУ УМОВУ.

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Німецький кабінет під проводом президента Ґінденбурґа закінчив сьогодня дебати над локарненською умовою. Кабінет одобрив його, але ще не голосував над ним, бо хоче порозумітися з провідниками політичних партій в парляменті.

КАЙО ТРАТИТЬ ПОПУЛЯРНІСТЬ.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — В політичних кругах заповідають, що заноситься на нову крізу у французькому кабінеті ізза фінансової скрути.

Невдоволенне з міністра скарбу Кая зростає ізза невдачі довгової місії у Вашинґтоні, внутрішньої позички і з приводу плянів нового оподаткования.

Вгадують, що коли парлямент наново збереться 29-ого с. м., то правительство Поля Пенлеве мусіти-ме уступити ізза фінансової політики. Воно, кажуть, може бути назад покликане до власти, але вже без Кая, а з новим міністром скарбу.

ВИДВИГАЮТЬ БРІЯНДА.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — Приклонники французького міністра закордонних справ Бріянда роблять заходи, щоб по упадку кабінету Поля Пенлеве видвигнути кандидатуру Арістіда Бріянда на преміера.

НОВІ ДОВГОВІ ЗАХОДИ.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — Кажуть, що міністер скарбу Кайо приготовлює новий плян сплати воєнного довгу Америці, та що він небаром предложить проєкт оконечної угоди про сплату протягом 62 літ.

РОКОВИНИ „ПОХОДУ НА РИМ".

РИМ, 22. жовтня. — Преміер Муссоліні їздить тепер по північній Італії і буде там на обході третіх роковин „походу на Рим" фашістів.

До Риму вернеться при кінці сього місяця.

ПРОДОВЖЕННЄ СВЯТОГО РОКУ.

РИМ, 22. жовтня. — В кругах Ватикану запевнюють, що папа римський Пій XI продовжить святий рік і його привилеї у цілому світі ще на перших 6 місяців 1926 року.

ЗИТА.

ВІДЕНЬ, 22. жовтня. — Жінка покійного австрійського цісаря Кароля, Зита, заявила, що вона згодиться на злуку Австрії з Німеччиною під зверхностю Гогенцолернів, якщо в Австрії буде панувати її найстарший син Отто Габсбурґ.

ХОТЯТЬ РІВНОУПРАВНЕННЯ ДУХОВЕНСТВА.

МОСКВА, 22. жовтня. — Російське православне духовенство звернулось до преміра Рикова з прошеннєм, щоби совєтська влада признала священикам право голосовання, вибору, право займати урядові становища і виховувати дітий по релігійному.

Риков відповів, що совєтська влада не може признати священикам рівноуправнення без ухвали відповідного закона зїздом совєтів.

В БОЖНИЦЯХ ЛИШЕ СКРОМНІ ОДЯГИ.

ВІДЕНЬ, 22. жовтня. — В тутешніх божницях появились оповістки, що вступ Жидівкам дозволений туди лише в скромних одягах, які закривають цілу шию.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинове число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОПАЛИ ДОЛИ

Завішення праці в копальнях твердого вугля, до якого довели властителі сих копалень своїм упертим відкидуванням майнерських домагань, починає звертатися проти тих, які сей страйк викликали.

Недавно відбувалися в місті Толідо, в стейті Огайо, збори виконавчого комітету товариства подробичних торговців вуглем, і на них предложено цікаві розрахунки про розвій торговлі твердим углем. Показуеться зі сих розрахунків, що ще від часу, як твердий вуголь піднявся в цінах підчас великої війни, вживанне вугля стало опадати. На місце вугля почали в фабриках уживати переважно мягке вугля та нафту, так що на захід від Бофало споживанне твердого вугля від початку війни впало о 40 процентів. Від часу війни воно не то, що не поправилося, але ще далі спало о 15 процентів. Розглядаючи сі факти, вуглеві купці приходять до переконання, що тут грае ролю не саме подорожіння вугля. Великий вплив мае також те, що в промислі твердого вугля ніхто не може бути певний точної достави, бо там що року вибухають страйки, за якими вугля нагло підскакуе в ціні, а то й зовсім не достае.

Подібні заключення поробило товариство фабрикантів ґазу стейту Ню Йорк. Переглянувши історію торговлі ґазу за послідних 15 літ, вони переконалися, що вживанне твердого вугля в стейті Ню Йорк за сей час зменчилося з пересічного вживання одної тони і трох четвертих тони на півтора тони на особу, тоді як вживанне ґазу за сей час зросло о 50 процентів. Вживання ґазу значно поширяеться. Його вживають до цілий, яких передше не вживано. А вживаеться його не лишень тому, що ґаз догіднійший, але й тому, що кождий може бути певний, що ґазу стане та що він нагло не подорожіе, тоді як ніхто про твердий вуголь певним бути не може.

Сі два розгляди дають ілюстрацію політики баронів твердого вугля. Не хотіли вони вступити робітникам та признати їм заплату й права, які їм слушно належуться, захотіли вони зломити страйком робітничу орґанізацію, то тепер вони самі трясуться над утратою власного бизнесу. Хотіли копати яму під робітниками, а викопали яму під собою. Власними руками рубали ґалузу, на якій сиділи. Власним ножем різали гуску, що їм несла золоті яйця.

Такі плоди дае все загоріла, одностороння політика, яка не признае ніякої злагоди з поглядами чи домаганнями других людий.

ПОЛЬСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЙНА СВАВОЛЯ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

Завдяки становищу комісії Камбона, яка укладала статут провізоричної прилуки Галичини до Польщі, вставлено до того статута згідно з пропозицією підкомісії, яка працювала під проводом ґенерала Леронда, постанови, якими вирішенне земельного питання в статутті про провізоричну прилуку Галичини до Польщі з дня 20. падолиста, 1919, передавано законодатному тілу Галичини (артикул 12 і 13) і виразно заборонено у Галичині переводити систематичну кольонізацію елементом, який походить споза її меж (артикул 9). У грудні того року удалось Польщі відложити справу вирішення Східної Галичини і кольонізація поплила з весною того року повним річищем. Хоч соймова ухвала з 10. липня, 1919, говорила про творенне економічно-самостійних господарств, наділювано польських кольоністів дрібними 3- до 4-гектаровими господарствами, щоб наводнити Галичину в найкоротшому часі польським елементом і приготовити її до... сподіваного плебісциту.

Колиж український народ через свое леґітимоване заступництво жалувався перед Мировою Конференцією на кольонізацію Східної Галичини, вказуючи на міжнародні трактати (артикул 91 Сен-Жерменського трактату з 10. вересня, 1919) і на мандати Мирової Конференції про окупацію Галичини з дня 25. червня і 11. липня, 1919, — то президент Головного Земельного Уряду у Варшаві видав 1. мая, 1920, парцеляційну інструкцію (гляди „Монітор Польскі" ч. 144, з року 1920). В артикулі 6 буква ф, приписуе вона, що парцеляційні пляни мусять обіймати між іншими „виділення ґрунтів на скріпленне карловатих господарств, які межують безпосередно з парцельованим обектом".

Для обзнакомленого з українськими аґрарними відносинами така постанова парцеляційної інструкції виглядала, що Польща відступае на се від кольонізації, а допускае тілько сусідську парцеляцію, з якої отже скористае місцеве в чотирох пятих не заспокоене землею селянство. В практиці виглядало се зовсім інакше.

Рік 1920 був одним з найінтензивнійших років кольонізації, аж доки не надтягнули хмари із Сходу. Советська армія приневолила сойм поспішно занятись земельним питаннем. Польський сойм ухвалив сього року відомий земельний закон, який одначе не е нічим іншим як дальшим походом польської кольонізації на Східну Галичину, таксамо як і на другі українські землі, які тепер під Польщею.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

ГИНУТЬ ЗА ГАНЕБНУ СПРАВУ

Був час, коли цілий світ глядів на Поляків як мучеників московської і німецької тиранії, коли бачив в них шляхотність і геройство. Було це головно завдяки декотрим світлим постатям, яких мае кождий нарід а якими у Поляків були прим. Косцюшко і Пулаский, що то боролися за свободу американського народа. Польська пропаґанда вміла на протязі малощо не цілого віку вмовити в цілий світ, що Поляки це воплочення найвисшого ідеалу, це найбільш геройська ідеальна душа, що готова проляти кров не тільки в своїй обороні, але в обороні всіх покривджених та поневолених. І та шпекуляція удавалася якраз завдяки тим гарним одиницям, що були виїмковим явищем в Польщі.

Та згодом пізнав світ правдиву Польщу. По всіх інтернаціональних клюбах мае вона тепер своїх правдивих заступників, тих гохштаплерів, яких імена видніють майже в кождій европейській гохштаплерській авантурі.

Пізнав світ Польщу як свобідну відроджену польську державу, як новітню тюрму народів і більш як певно, що коли вона ще раз розвалиться, то вже певно не буде за нею плакати. Навпаки відотхне лекше, бо пізнае її ще з одного боку.

Колись, як ми згадували, були й в Польщі такі люди, що любили і цінили свою і чужу вольність, що за ню боролися і вмирали. Та вони вже давно перевелися. Новочасна Польща, та відроджена, свободолюбива і ліберальна, вербуе і висилае тепер своїх синів на те, щоби боронили французьких капіталістів в Мароко. Тисячі і тисячі молодих Поляків беться сьогодні по стороні Французів в Африці проти малого гірського племени Рифів, що підняло бунт проти французьких окупантів, що повстало в обороні своєї рідної землі, яку вони хочуть бачити вільною і свобідною. Так виглядае новочасна демократична Польща, та, що десятками літ стояла під чужим ярмом і оббивала пороги можних світа того та жебрала милосердя. А коли аліянти дійсно змилосердилися і зробили з неї свобідну державу, Польща висилае своїх горожан, щоби добивали другий нарід, що не йде жебрати, а кровю окуплюе собі волю.

Так вже далеко скотилася мораль Польщі. Навіть самі Поляки не можуть вже мовчати, а публікують розпучливі письма, які доходять сюди від польських леґіонерів, що воюють проти Рифів. „Мароко — цвинтар Поляків", ось такими короткими словами зясовують вони свое положення на фронті. І ще додають, що якби встав з гробу великий польський поет Словацкі, то певно змінивби свої несмертельні слова „польський дух вічний революціонер", а написавби „польський дух це то саме, що реакція".

І за ту реакцію тяжко покутуе польський жовнір, що пішов боротися проти свободолюбних Рифів. Бо ото з тих Поляків, як так далі піде і сліду не стане. Бо до цего часу, куди вони не поступили, там залишали тільки могили. Незабаром мароканська земля, переміниться в один великий польський цвинтар. Стільки вже там погибло польських жовнірів. Такі вісти до нас доходять.

А один з польських жовнірів описуе ще про те, як важко їм боротися проти Рифів. Фанатично йдуть на смерть Рифи, один за другим, серед пекольного крику: Хай живуть вільні народи Африки. Навіть в ночі не мають спокою, бо приходиться їм дуже часто гинути від укушення скорпіонів, що налізають в їх шатра, або від Рифів, що серед темноти підсуваються під шатра і спячим перерізують горла. Так то гинуть ті Поляки, що пішли на услуги своеї приятельки і союзниці Франції. Так гинуть ті, що пішли боротися за ганебну справу, за поневолення свобідного народа.

„Щодень гинуть наші, а умираючи навіть не знають за „що", так кінчить свій лист польський леґіоніст з Африки. І може він навіть пише щиро, може він і не винен, що його польська держава обманула, але факт остае фактом, що він е франц. наемником, що за грошеву заплату йде до боротьби, щоби повернути вільний нарід на невільників, щоби завести гнет і визиск. Той факт тим сумнійший, що польська держава моглаби відкликати своїх леґіонерів з Мароко, моглаби вимогти на Франції, щоби вона не вживала Поляків до боротьби з Рифами. Польща одначе не тільки того не робить, але ще тій справі пособляе та дозволяе далі на свіжий вербунок нових **жертв**.

Так виглядае новочасна Польща. Не тільки сама гнобить, але підтримуе гнет народів навіть у далекій Африці. Думае, що чимбільше буде угнетених, тим лекше буде і їй панувати. Можливе, що правда по її стороні. Не зашкодить одначе пригадати їй те, що коли Мароко стае цвинтарем для Поляків, то який же цвинтар буде її ожидати на українських, білоруських і литовських землях, коли підіймуться ті три народи проти неї. То не буде мале племя Рифів, а міліони гнетених, що палають до Польщі не меншою ненавистю як Рифи до Французів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОРНСАЙД-ШИКАГО, ІЛЛ.

Обеднанне української громади.

Українська громада в Борнсайд дае гарний примір зорганізованої, серіозної і видатної народньої праці. Істнуе у нас Комітет Обеднаних Товариств, до якого належить 8 місцевих товариств, а то: комітет укр. кат. церкви, клюб амер. горожан українського роду, бр. св. Николая, від. 183 У. Н. С., св. Тройці, від. 63 „Провидіня", сестрицтво Пр. Богородиці, від. У. Н. С., клюб українських жінок, товариство аматорське „Боян" і „Січ". Члени всіх товариств це гарні та свідомі Українці, яким доля рідного краю глибоко лежить на серцю. Томуто, щоби лекше повести акцію допомоги старому краеви всі вони обеднались в спільний комітет.

Комітет зарядив, що кождого 26 буде переводити загальну щомісячну збірку на край та збирати народний податок. Збірка буде переводитися в церковній гали при укр. кат. церкві від год. 7. вечером.

Дня 11. жовтня зарядив Комітет віче, з якого дохід в сумі $80 переслано до Обеднання на допомогу Голодному Селу.

Жертвували: Клюб Горожан $25, Братство „Провидіння" $15, по $5: д-р М. Сіминович, адв. Б. Пелехович, Юр. Небор, о. сов. Н. Сіминович; по $2: Н. Єрій, Ів. Матійчук, В. Паславський, Й. Кананенько; по $1: П. Демкович, Н. Бабик, М. Митрик, Ів. Мищишин, С. Процко, Ів. Фурлик, Й. Скочинец, Юліян Небор, Ст. Земика, Ів. Тихоньকий, Ст. Джурджевич, Анна Нісевич, Ом. Тарнавський, Микита Кметик, Ник. Подлецкий, Ів. Мельник, Марія Сіминович, Юрій Гачко, Теодор Хоптяк; по 50 цнт.: Данько Мищишин, Анна Єрій, Й. Харовський, Ник. Іванцьо, Йосиф Угрин; по 25 ц.: Катерина Угрин і Мих. Горуць.

З нашої громади вислав недавно Клюб Укр. Жінок $78, Бр. У. Н. Союза $50, а тепер висилае Комітет Обеднаних товариств $80 на допомогу голодним. Невеличка громада переслала отже в короткім часі $208 на допомогу рідному краеви.

За те належиться всім громадянам правдива подяка за їх любов до поневоленої землі нашої та за їх щедрі жертви. Зосібна треба тут піднести ще нашого старенького пароха о. сов. Н. Сіминовича, що бере живу участь в народній роботі та заохочуе молодих і старих до орґанізації та до праці над поневоленням нашого народа.

УКРАЇНА, Н. Д.

Для старого краю.

Той, що працюе на землі, знае найкраще її ціну. Коли наші тутешні фармери покидали рідну землю то вони відчували, який дорогий скарб покидають. Вони краще як хто другий відчувають і тепер ту велику траґедію, яку переживае наш селянин, коли йому під боком кольонізують землю, коли відбирають йому варстат праці. Наші фармери відчувають добре, що то голод, бож ніщо інше а тільки голод вигнав їх з краю за море.

І чи дивно, що вони спішать так часто з помочю рідним братям, яких вони оставили по тих селах, звідки самі втікали; що їх серце живо беться, коли тільки згадати їм про рідні поля та сіножати?

Кождий раз, коли тільки відозветься до них їх добрий пастир о. Василь Гривнак, коли розповість їм про нове лихоліття в краю, витягають радо свої центи та пересилають до краю.

І тим разом зложила українська кат. громада в Україні, Н. Д., на голодуючих в краю $34.30, а така сама громада в Горгем, Н. Дак.. $21.84.

Разом вислано на Голодне Село через Обеднання в Филаделфії $56.14.

Сего року тяжко нам на гроші, бо була посуха і неврожай. Як тільки лекше стане дамо кращу жертву.

Фармер.

СЕНТРЕЛІЯ, ПА.

На потреби рідного краю.

Углевий страйк перешкодив нам в більшій акції, яку ми хотіли розпочати в справі допомоги голодуючим в краю. Тої важної справи ми не занехаемо, а на разі висилаемо $50 через Обеднаннє в Филаделфії на найпекучійші потреби в краю, як Рідна Школа, інваліди і т. п.

За Тов. „Січ":
Василь Жолобайлук, кошовий.
Іван Лунацький, секретар.

БРУКЛИН, Н. Й.

З гостини.

Після принятого в правдиво українськім домі звичаю не забуто на гостині в Василя Тижника на рідний край і зложено на просьбу Анни Тижник на Голодне Село $18.50, які вислано до краю через Обеднання.

Жертвували по $5 долярів: Василь Тижник, Стефан Тижник, Данило Бурдиґа; по $1: Ева Бручковська, Марія Рудніцка, Марія Федун, а Катерина Петрович 50 ц.

КОННЕРТОН, ПА.

З хрестин.

На хрестинах в Григорія Захарюка зібрано $8.25 на голодуючих і переслано їх до Обеднання.

Жертвували по $1: Андрій Дишель, Д. Томчук, Марко Шеремета, Григорій Захарюк; по 50 ц.: Іван Заходнік, Федір Максимчук, Микола Кобловський, Мих. Генчак; по 25 ц.: Анна Токачик, Анна Томчук, Іван Кудрик, Марко Кудрик, Анна Кізляк, Гелена Поляк, Михайло Бичко, Анна Бичко і Марія Галицька.

Всім жертводавцям щире Спасибіг за те, що забавлялися і памятали за своїх голодних братів в краю.

Дмитро Томчук.

ДІТРОЙТ, МИШ.

З весілля.

На весільній забаві у Н. і В. Дідик не забули Січовики 4. Округа на те, що вони по кости і крови рідня з тими, що проливали кров за кращу долю нашого народа, а тепер коротають свій вік без очей, рук та ніг. На поклик окружного старшини всі присутні скинули радо свої лепти для українських інвалідів, що боролися за українську державність.

Збіркою зайнялися: Січов. стар. Петро Натинка і Я. Поливка та січ. Марійка Білан. Жертвували по $2: П. Натинка і Я. Поливка; по $1: Н. Дідик, В. Дідик, В. Дідик, І. Фориш, Ів. Федорів, П. Мазуркевич, Т. Польовий, В. Бімор, М. Бортник, В. Бродяк, М. Томанчук, І. Ладика; Угрин 75 ц.; по 50 ц.: І. Білецький, Р. Чорний, М. Федитник, а дрібними жертвами $2.25. Разом зібрано $20 і переслано до Обеднання.

Т. Кошіль.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

З празника і хрестин.

В нашій громаді вдалось зібрати між добрими людьми $28 на край і вислано їх до Обеднання.

$15 зібрано на празнику в укр. кат. церкві в Бриджпорт і призначено на голодуючих. Збіркою зайнялися п. Демчук і М. Галькевич. Жертвували по $1: П. Дудко, В. Кузів мол., В. Кузів ст., Ів. Кіндзерський, В. Мушак, М. Підлуский, о. Волинець, Т. Панько, а А. Ліпцан $1.10; по 50 ц.: П. Слівінський, М. Галькевич, Н. Плуговський, Ів. Шевчук, Н. Ґоголь, а дрібними жертвами $3.40.

$8 зібрано на хрестинах в Йосифа Підлуського в Стретфорд, Конн. і призначено на голодуючих. Жертвували по $1: Мих. Галькевич, Ю. Кузів, М. Шиманський, В. Підлуський; по 50 ц.: М. Пуйсяк, В. Кузів, Й. Підлуський $1, а Ів. Кіндзерський і П. Гринюк рівнож по одному доляру.

$5 зібрано на памятник по померших Стрільцях в Ліберці на Чехо-Словаччині. Зібрав М. Галькевич, а жертвували: М. Галькевич 50 ц., Ів. Шевчук 50 ц.; по 25 ц.: П. Гринюк, Дм. Чернявський, М. Велигорський, Ів. Мельник, М. Шиманський, М. Мандрона, Ів. Кузів, Ів. Кройтар, В. Кузів, мол., Ів. Кендзерський, Й. Волк, Н. Никорчук, О. Наконечний, Т. Тишко, П. Ґардіяш, Іван Глива.

Дякуемо всім тим, що не відмовилися від жертви і хоч малою жертвою але щирою допомогли голодним братам в краю.

М. Галькевич.

ПОРА ДО КНИЖКИ.

Недавно тому в одним місточку було скликане віче. По вічу, їдучи до дому, почув я таку розмову:

— От, Миколо, хотівби я хоч троха бути так мудрим, як той, що нині говорив на вічу; він певно дуже вчений?

— Та він з мого села, Степане; я його знаю дуже добре; то такий самий хлоп як ви або я; він не ходив до жадних високих шкіл.

— То не може бути!— та деж невчений чоловік буде такий мудрий, що потрафить говорити на вічу?

— Він, знаете, правду сказати, навчився ту в Америці. Відколи приїхав до Америки, то зараз по роботі сідав до книжки та вічно читав. Я часто заходив до него, то він було й каже: „В краю не мав чоловік часу читати книжок, бо треба було від сходу до заходу працювати на кавалок хліба, а ту маю богато часу вечерами, то хочу надолужити те, чого я не міг осягнути дома".

„Розказуйте ще далі про се, Миколо, то цікаве".

— Та щож я вам можу такого цікавого сказати? От прийде було з роботи, повечеряе, поговорить, а далі посягае за книжку. На вулицю виходив на короткий час. Книжок в него повно. „Книжки в Америці — каже — легко дістати". Як прийде хто до него, зараз почне дещо оповідати, а все так по мудрому, що аж любо слухати. Часто було говорить: „Вчитися нам — каже — треба. Ми бідні тому, що темні. Якби ми, замісць тратити час на дурниці, купили книжку, перечитали, навчилися думати, то нам краще булоб жити, то ми скорше здобулиб волю свому народови і не тинялисьби по чужих краях".

— Добрий чоловік з него, кажу вам. Так потрафив говорити, що моїх два сини замісць тратити час на вулиці, більше пильнують книжки і богато сусідів вже спровадили собі зі Свободи 83 Grand St., Jersey City, N. J., книжок і стараються набрати більше розуму.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ МІСТА ФІЛЯДЕЛФІЇ
відбудеться
В ПАМЯТЬ 7-ЛІТНИХ РОКОВИН ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ПАДОЛИСТА 1925 РОКУ
НА УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ ПРИ 849 Н. ФРЕНКЛИН СТРІТ.
ТОРЖЕСТВО ПЕРШОГО ПАДОЛИСТА
з слідуючою програмою: ЧАСТЬ І.
1. Отворенне Торжества — п. Т. Грицей.
2. „В борбі і крові добудем право свое" сценічний образ з часів визвольної боротьби українського народу). Часть І. Уложив В. Г., старшина 10-го гарматного полку У. Г. А.
ОСОБИ:
Михайло Вороний, австрійський жовнір, відтак четар У. Г. Армії ... п. В. Петрусик
Марія, мати Михайла, старша селянка ... п-ні М. Рибак
Івасько, брат Михайла, молодий хлопчина ... Іван Орлик
Лядько Максим, начальник громади ... п. М. Рибак
Четар Карась, командант стрілецької чети ... п. С. Личак
Катруся, наречена Михайла ... п-на О. Коцюк
Бандурист ... п. Т. Свистун
Русалка ... п-на О. Грицей
Голос з могили, уоружена стрілецька чета, хор русалок, сурмачі, сільський нарід. — Діеться в галицькому селі 1. падолиста, 1918. Гимн відограе Січова Банда під управою п. П. Сталя.
ЧАСТЬ ІІ.
1. Святочна промова, виголосить ... Др. Л. Мишуга
2. F. Kreisler: Caprice Vienoois, скрипкове сольо, в супроводі фортепяна, відограе ... п. Пилип Дубас
3. П. Карманський: Останній лист до матери, діточа декламація ... виголосить Юстина Секот, уч. укр. школи в Нейстави
4. В. Заремба: Думка, фортепянове сольо, відограе ... п-на К. Росолович
5. а) Шевченко-Лисенко: Ой Дніпре мій, Дніпре,
б) Шевченко-Січинський: У мене був коханий край, барітонові соля, відспіває ... п. В. Пеленський
6. Т. Шевченко: Слава не поляже, діточа декламація, виголосить ... Марія Самбір, уч. укр. школи з Фермонт Еве.
7. Massenet: Elegy, відограе діточа орхестра під управою п. Пилипа Дубаса
8. Вязанка стрілецьких пісень, відспіває міш. хор під уп. п. М. Коцюбинського
ЧАСТЬ ІІІ.
„В борбі і крові добудем право свое" (сценічний образ з часів визвольної боротьби українського народу). Часть ІІ.
(Діеться в галицькому селі 1. падолиста 19...)
Вступ вільний. Початок точно о годині шестій вечером.

О. Олесь.

НЕ ПРОДАЙТЕ ТЕРНОВИХ ВІНКІВ!

Із старих і майбутніх віків
В нас впиваються стрілами очі:
Не продайте тернових вінків
На останку проклятої ночі!

Не зміняйте тернових вінків
На блескучі вінки паперові!..
Збережіть для майбутніх віків
Їх з червоними квітами крові!

3/VIII.1925.

СИЛА РЕКЛЯМИ.

Розвязання лондонської фірми Дей і Мартін, що більше як 150 літ продавала найліпше чорнило до обуви, дає лондонському знавцеві Чарлзові Гаємові нагоду вказати на могучість реклями. „Дей і Мартін — каже він — робили таке добре чорнило до обуви, як ніяка инша фірма. Але вони сказали собі: „Наше чорнило до обуви найліпше. Кождий знає його з ужиття, тому ми не потребуємо оголошувати." Але инші фірми оголошували свої фабрикати, тому фірма Дей і Мартін усе більше попадала в забуття. Що помогало Дей і Мартінові, що їх вироби були добрі, коли світ уже їх не знав? Багато є примірів старих торговельних фірм, які помало підупадали, лише тому, що не знали світової сили реклямии. Инші, які завчасу пізнали свою похибку, вдержалися. Найліпшим приміром на те є ґумові обручі (колеса) Дінльоп. Збут фірми все більше зменшувався. Тоді фірма почала давати до часописів великі оголошення і так збут повернув на давну висоту. Инший примір є звісна фірма „Спідне білля Волсея". Волсей зуміли випродукувати білля, яке в пранню не збігається. Вірили, що їх білля добре, що перевисшає всяку конкуренцію. Але вони не анонсували й небаром уже ніхто не знав, які прикмети має білля Волсей. Їх бизнес усе зменшувався, аж вкінці почали вони анонсуватися на велику скалю і так вратувалися. Товар може бути добрий, але поширитися може лише тоді, коли знають його".

Тепер кождий Українець буде мати свою бібліотеку!

ЧИТАЙТЕ!

Се вже неоспоримий факт, що читання книжок не тільки хосенне для чоловіка тому, що чоловік набирає розуму і широкого погляду на світ, але воно підносить чоловіка високо понад рівень буденного життя. Чоловік в одній хвилі може переноситись без труду і клопоту і видатків з автором (писменником) в ріжні краї; може приглядатись, не виходивши з хати, як виглядає край і життє людий, котрі тисячі миль далеко від нього живуть. Може плакати і радуватись разом із людьми, про котрих життє він в книжці читає. Може заглянути глибоко в душу тих людий, про котрих в книжці пишеться. Одним словом, добра книжка се найкрасша забава, найкрасший товариш людського життя, найкрасший засіб до ущляхотнення чоловіка.

Цивілізація і поступ світа розпочались доперва тоді, коли вигадано письмо, і колиб не було писма, а ще більше колиб не було друку, світ навіки позістав би диким, не цивілізованим, бо все, що чоловік видумав, все, що чоловік нового придбав, — се він списав у книжках і передав потомности.

Отжеж, як бачите, книжка се найбільший засіб цивілізації. Тож кождий, чи малий чи великий, чи мущина чи женщина, повинен черпати цілюще добро повною жменею із сеї керниці цивілізації, як се роблять всі другі культурні народи.

Книгарня Свободи, котра є власностю У. Н. Союза, продає здавна українські книжки, головним чином задля ширення просвіти і знання, бо яко національна, культурна установа вона не має на меті бизнесу тільки культурну місію.

В останніх роках книгарня Свободи придбала з Европи найкрасші твори наших давніх і теперішніх писменників.

Їх твори повинні бути в кождій українській хаті, бо в культурних людий в кождій хаті повинна бути **бодай маленька рідна бібліотека.**

Що може Українець або Українка говорити про культурний скарб своєї рідної нації, коли в їх хаті нема ані знаку тої культури? Ані одніської красшої української книжки?

Таж прецінь від часу до часу до хати прийдуть сусіди, знакомі, або сторонні і спитаються: Де Ваші українські книжки? Чи Ви час від часу вечерами не перечитуєте собі і дітям українських книжок?

Щоб сій недостачі зарадити, постановила книгарня Свободи пійти на зустріч читачам Свободи і членам Свободи і отсим розписує

НЕБУВАЛУ ДОСІ ПРОДАЖ КНИЖОК З ПРЕМІЯМИ.

Беремо так, що кождий читач Свободи або член У. Н. Союза купує або може купити українських книжок **за 2 доляри річно.**

Се видаток для себе, для свого духового скарбу, раз у рік, невеликий.

10,000 Українців може тільки видати у рік, а колиб вони видали ту маленьку суму всі разом, то книгарня Свободи дістала-б разом значнійшу суму гроша, за яку придбала-б нових книжок з Европи, а також видала би тут чимало гарних, хосенних і дуже потрібних для американських Українців книжок.

Все те можливо зробити і то в скорому часі, як лиш буде охота у кождого з нас сею справою дійсно і то зараз заінтересуватись, а не відкладати на завтра, а із завтра на позавтра і т. д.

Книгарня Свободи хоче сю акцію улекшити і щоб загал до неї заохотити, **признає купуючим книжки великі премії.**

І так:

Хто пришле $1.00, має право вибрати собі книжок

за $1.25;
2 за $2.50;
3 за $3.75;
4 за $5.00;
5 за $6.25;

До премій не входять шкільні книжки як: Букварі, читанки II. кляси і III. кляси.

Хто пришле гроший більше, має розмірно таксамо право дістати книжок вартости більше процентово.

Тож просимо часу не гаїти, а спішитись, поки є сі премії в силі.

О. Олесь.

МИ СВОЄЇ ЗЕМЛІ НЕ ПОБАЧИМО...

О, не дурно в скорботах ми плачемо
На вигнанні в холодних світах...
Ми своєї землі не побачимо...
Тільки може у мріях, у снах.

Тільки в снах її подих відчуємо,
Її муки, надії, жалі...
Тільки в снах золотих ми почуємо
Рідний голос святої землі.

І чому по світах ми блукаємо,
І який ми спокутуєм гріх, —
Ми ніколи, до суду не взнаємо
Від людий — ні чужих, ні своїх.

25/I—24.

ЛІЦИТАЦІЯ ПОЛЬЩІ.

ДОБРА КОНЮКТУРА ДЛЯ ВИПРОДАЖІ.

Ми вже інформували наших читачів про те, що Анґлійці бажають ні більше ні менше а викупити акції Польського Банку. З тої нагоди ми й висловили вже свою думку. Та проти волі приходиться до тої справи вертати з иншої нагоди. Орґан німецьких аґраїів „Дайтше Таґесцайтунґ" приніс вістку, що в найблищому часі прибудуть до Польщі ґоляндські фінансісти для переговорів у справі купна польського сільного монополю. Та сама ґазета інформує, що ґрупа анґлійських фінансістів вибирається теж до Польщі в справі купівлі польського тютюнового монополю.

Недавно інформували ми про те, що велика американська спілка капіталістів викупила у Польщі сірниковий монополь за ціну 5-тиміліонової позички в долярах. Нафтовий монополь вже давно не в польських руках. Телефони, як відомо, має у Польщі шведська спілка. Залізниці на якихсь дуже неясних, та буцімто корисних для Польщі умовах мають взяти в посідання Анґлійці. Вже нині можна конкретно говорити про випродаж усіх польських державних монополів закордонним капіталістам.

Про такі справи як закупно переважно анґлійськими капіталістичними спілками лісів і дерева вже й казати не приходиться, бо це не належить до державного монополю.

Зваживши усе повище, не можна дивуватися, що Анґлійці за ціну якоїнебудь допомоги для Польщі вимагають кураделі над її господаркою, а приватні капіталісти з Лондону годяться на санацію польських фінансів, але під одною дрібною умовою. А цею умовою є саме викуп акцій державної емісійної установи „Банку Польського". Викуп акцій того банку чужими капіталістами є рівнозначний з цілковитим економічним поневоленням Польщі.

Якщо справа з розпродажею польських монополів піде далі дотеперішними шляхами, то ясно, що по їх вичерпанню мусить прийти черга на акції „Польського Банку". Очевидно, що таких смішних перспектив Польщі завидувати не можна.

Самозрозуміло, що причиною тих „світлих" перспектив є ніщо инше, тільки безвідповідальна польська внутрішня політика, а фінансові невдачі Ґрабського це лише наслідки тої політики, яку йому підготовив цілий ряд його попередників не фінансістів а політиків. Інтересно, що не вважаючи на головну і капітальну причину усіх польських невдач у внутрішній господарці та на закордонній арені — тобто на польську внутрішню політику і національний гнет — у Польщі все таки нема зрозуміння та усвідомлення собі тої причини. Навпаки все в ній ступає на тому полі старими шляхами та веде Польщу на шлях руїни. А саме в ті найкритичнійші часи для Польщі міністер освіти Ґрабскі — наприклад — намагається всіми силами довести внутрішні відносини в державі завдяки своїй шкільній політиці до найкращого напруження та тим самим зробити Польщі медвежу прислугу на міжнародній арені. Наслідки такої прислуги Ґрабского саме найкраще тепер унаглядняються.

НЕЧИСТА КРОВ

робить чоловіка нещасним. Прочистіть її при помочи знаної кенди Партола, котра показується найліпшою із всіх прочищуючих средств. Одна мала пачка коштує 1 доляра, а шість пачок лише 5 долярів.

АРТЕКА PARTOSA
321 — 6th Ave., cor. 20th St., Dep. 60,
New York, N. Y.

МАЄТОК У МАТЕРАЦІ.

В Петербурзі померла жебрачка, звісна загально під іменем „Норенберґ". При перешуканню її річей, найшли в матераці багато золотих нараменників (бразлет) із брилянтами, багато брошок, золоті ланцюшки до годинників, срібні предмети, текстильні, ґалянтерійні й конфекційні, обуву і т. д. Тому, що не зголосилися ніякі спадкоємці, цінні річи передано комісаріятови фінансів а инші річи комісаріятови суспільної опіки.

РЕКОРД СПАННЯ.

В малому австралійському містечку пропав недавно начальник залізничої стації. Як стали його шукати, найшли 80 миль далеко. Маширував спокійно з палицею і фляшкою води в руці. Переконалися, що був у найтвердшому сні.

НАЙСТАРШІ ПАПЕРОВІ ГРОШІ.

В гайдельберській бібліотеці є рукопис із 1487. року, що містить мабуть найстаршу вістку про видання паперових грошей замісць металевих. Автором тої вістки є якийсь Антоніо Аґапіда. Він описує війну Еспанців проти Маврів. Війна скінчилася в користь Еспанців здобуттям Ґранади. В часі тої війни граф Тенділля облягав у 1484 році місто Альґаму. Тоді зовсім несподівано не прийшла достава і він не міг виплатити жовнірам. Вони були з того дуже невдоволені. Тенділля поміг собі так, що роздав між жовнірів нумеровані кусники паперу з своїм підписом, а рівночасно видав приказ, на основі якого мешканці під загрозою кари смерти мусіли за ті клаптики паперу давати жовнірам харчі. І мешканці давали. Як подає автор рукопису, Тенділля небаром потім, „як чесний християнин" викупив усі ті папері за повну їх вартість, так що ніяка сторона не потерпіла на цьому. А сьогодня при інфляції так не було!

„ЦАРІВНА"

ПОВІСТЬ
написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА
Ціна $2.00.
Можна набути в Книгарні „Свободи".
„SVOBODA"
83 Grand St. Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО
ВАСИЛЯ ЗАГАЄВИЧА
— уладжує —
ПРОГУЛЬКУ ДО ГАЛИЧИНИ І НАЗАД

куди можна їхати тепер і на цілий рік і не горожанови. Всі папери спорядимо перед виїздом.

СПРОВАДЖУЄ з краю рідню до Америки і Канади.
ПЕРЕСИЛАЄ гроші в долярах під гарантією, доручаючи на останній почті або аж в село.
ВИРОБЛЯЄ перміти, повновласти, контракти.
ПОЛАГОДЖУЄ всі старокраєві справи і також американські і всюди за границею.
ПРОДАЄ доми, лоти і т. д. по умірковиних цінах.
КОЛЕКТУЄ спадки в старім краю і в Америці.

Бажаючи чесної обслуги звертайтесь до: 218—
GLOBE SERVICE CO., 470 W. 23RD ST., NEW YORK, N. Y.
Tel.: WATKINS 8933.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA," 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДР. ВАСИЛЬ БОРАК

— отворив —
ДРУГЕ ХИРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
ПРИ 237 EAST 11TH STREET
помежи 2-ою а 3-ою Евнею
NEW YORK, N. Y.

Дні приняття: вівторок, четвер, субота: від 10 до 12, від 2 до 8 вечер.

Tel.: Styvesant 2719

ПОЗІР! НЮ ЙОРК! ПОЗІР!

Заходом Укр. Роб. Пост. Тов. „Могильниця" в Ню Йорку
— відбудеться —

БАЛЬ

В СУБОТУ, 24. ЖОВТНЯ 1925
В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ
MANHATTAN LYCEUM
66—68 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.
Початок о годині 6-тій вечером.
Вступ 50 центів.

Весь дохід призначений на голодуючих і на інвалідів в старім краю.

Дорогі Родимці!

Укр. Роб. Пост. Товариство „Могильниця" постановило доложити труду і старань, щоби утерти сльози нашим бідним братам і сестрам в старім краю. Біль тисне за серце кожну чесну людину, коли почує про невимовні муки та терпіння, які переживають тепер наші браття і сестри в старім краю наслідком нечуваного ще в історії голоду. 247-48

Там рідна мати не може дивитись на голодних дітий і убиває їх на те, щоби вкоротити терпіння і муки. Отож Укр. Роб. Пост. Товариство „Могильниця" запрошує всіх чесних Українців і Українок, без огляду на їх релігійні та політичні переконання, щоби взяли участь в цім підприємстві і помогли дійти до нашої мети — „кавалок хліба нашим братам і сестрам в старім краю"! Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ
ТОВ. „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"
— відбудеться —
В СУБОТУ, 24. ЖОВТНЯ 1925

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В УКР. НАРОД. ДОМІ
217-219 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.
Получений
з танцями, летучою почтою і цікавими несподіванками,
на котрий запрошується всіх, хто бажавби добре забавитись, повеселитись та потанцювати.
Музика першорядна.
Початок о год. 7.30 вечером.
Вступ 50 центів.
За добру [illegible]
245-48

БОРОТЬБА З ПОЛЬОНІЗАЦІЄЮ.

Спільний меморіял Литовців, Білорусинів і Жидів на Виленщині у справі навчання історії й ґеоґрафії по польськи.

У відповідь на розпорядок кураторії шкільної округи Вильно про введення до всіх — навіть приватних — шкіл „національних меншостей" науки загальної історії, історії про Польщу й ґеоґрафії по польськи (таке саме розпорядження, як у шк. окрузі Львів), всі провідні орґанізації приватного шкільництва Литовців, Білорусинів і Жидів на Виленщині внесли до м-стра освіти у Варшаві меморіял, домагаючись відкликання того розпорядження. У цьому меморіялі говориться:

„Розпорядок п. міністра викликав пригноблюючe враження не лише на безпосередньо зацікавлені учительські сфери й на батьків, але також на найширші кола цілої не-польської людности Виленщини. Наказ навчання названих предметів у польській мові зрозуміли широкі литовські, білоруські і жидівські кола як удар, скермований у найголовнійшу підставу нашого шкільництва, як акцію, заповідаючу знівечення самого принципу науки в рідній мові, загарантованого конституцією польської республики. Що торкається педаґоґічних оглядів, вияснення пана міністра позбавляє учительство найважнійшого чинника виховування ума й душі дитини і в рішаючий спосіб ослабляє цілу вартість гуманістичного чинника в наших програмах. Навчання загальної історії і ґеоґрафії у польській мові, яка для наших дітий не є рідною мовою, [illegible] утруднить поступ дітий в науці, фатально відібється на рівні тих предметів, зведе ці живі й цікаві царини знання до мертвого вербалізму та захитає енерґію нашої молоді й її замилування до науки.

„Беручи під увагу згадані мотиви національно-культурної і педаґоґічної натури, просимо п. міністра відкликати своє вияснення з дня 28. IV. 1925 і дозволити навчати предмети загальної історії та ґеоґрафії в рідній мові. Якщо ця просьба не булаб прихильно полагоджена, просимо стримати виконавчий розпорядок Кураторії аж до вирішення справи Найвищим адміністраційним трибуналом, куди ми звернулися зі скаргою".

Слідують підписи Т-ва білоруської школи, литовського Т-ва „Ригає", жидівського цент. комітету освіти й гебрейського стоваришення „Тарбут" — всіх у Вильні.

Крім цього ці т-ва заявили кураторові, що все одно вони не будуть вводити до своїх приватних, за власні гроші утримуваних шкіл науки у польській мові яких небудь предметів, бо такі накази явно ломлять конституцію і міжнародні договори про права приватного шкільництва.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. З.:

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб.
Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи".
„SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЧИЙ СЕ КРАЙ?

Чи не знаєш, любий брате,
Чий се отой край,
Де століття ллється кровця,
Могил через край?

Де не глянеш, всюди повно
Зарито людий.
І не старі се могили,
Скажи: край то чий?

Твій і мій се край, мій друже,
Від віків в борбі,
Що не вміли боронити,
Лишили в крові.

А могили отсі свіжі
Стрільців Січових,
Буйні голови поклали
В могилах отих.

Боронили свій край рідний,
Поки стало сил,
Й замучені в страшних боях
Лягли до могил.

Не питайся, любий брате,
Ступай їх шляхом.
Бо не вік же тобі бути
В чужинців рабом.

Т. Кошіль.

Дітройт, Миш., 20. жовтня 1925.

КОРОЛЬ ПЯНИЙ І КОРОЛЬ ТВЕРЕЗИЙ.

Филип, македонський король, будучи підпитим, судив когось і засудив на смерть.

— Суд несправедливий і я роблю відклик! — сказав засудженний.

— До кого-ж будеш відкликатися? — запитав король.

— Від Филипа пяного до Филипа тверезого — була відповідь засудженого.

СЛОВА МУДРОСТИ.

Діла праведних — се зерна, які деколи довго лежать в історичній ріли непорушно. Однакож приходить світло і тепло життя і вони починають рости, цвитуть і приносять овочі. А що посіяне насильством і неправдою, це гние, трупішіє і безслідно пропадає.

НОВІ ДОМИ І ФАРМИ!

Такий або инщий новий дім з великим огородом для ярини і курий, можете від разу купити і мешкати в нім. Ціна $3750 за все, завдатку потрібно $350 коли купите, а $400 коли переберете вже дім на себе. Решту можете платити ратами протягом 11 літ. Ті посілости суть в місті Rahway, N. J., котре є в сусідстві инших фабричних міст як Garwood, Carteret, Perth Amboy, Elizabeth і Newark. В тих містах і близько наших посілостий знайдете більше як десять тисяч фабрик. Купуючим дамо заняття в місци по $6 денно. В місцевости є школа, дві церкви, а боси і кари переїзджають через наші посілости, так само є місцевий парк десять миль довгий. Найліпшу спосібність буде мав кождий до зарібку на лотах і домі з нагоди сего парку. — Пишіть або голосіться особисто до властителя Mr. I. DE TYNFO, 206 Broadway, New York City. Room 244. 224-

НОВІ КНИЖКИ ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ:

М. Капустянський — ПОХІД УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ НА КИЇВ—ОДЕСУ В 1919 РОЦІ (короткий воєнно-історичний огляд). Части I., II. і III. з 23 кольоровими схемами-мапками і документами в додатку. Ціна .... 70 ц.
М. Возняк — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ. Ціна .... 30 ц.

ВИДАННЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ:

Юра Шкрумеляк — ПОЇЗД МЕРЦІВ (картина Жерт і Трудів). Ціна .... 15 ц.
Василь Софроніїв — БО ВІЙНА ВІНОЮ. (Збірка нарисів). Ціна .... 10 ц.
Евген Ябровський — СЕРЕД КУЛЬ І ГРАНАТ. (Нариси). Ціна .... 10 ц.
Софія Тобілевич (Карпенко-Каря) — РІДНІ ГОСТІ. (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Степовій Україні). Ціна .... 10 ц.

Замовлення слати до:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Продаю Шифкарти до Краю на найлучші корабельні лінії.

На бажане відїзджаючих продаю шифкарти просто без жадної пересідки до:- Бремен, Гамбургу, Антверпен, Ротердаму і Ґданьска. Заопікуюся особисто моїми пасажерами від самого їх приїзду до Ню Йорку аж до відходу корабля. Ся поміч є добре знана тисячам наших Родимців.

ПЕРЕСИЛАЮ ГРОШІ котрі виплачуюся Американськими доларами на остатній почті. Пересилку грошей полагоджую скоро і по низькій ціні, а спеціяльно низький курс даю за пересилку в більших сумах.

СПОРЯДЖУЮ ДОКУМЕНТИ, як: Контракти Купна і Продажи, повновласти, і т. д., котрі є правосильні в краю. Виробляю цертифікати і даючі право не горожанам Американським поїхати до краю на оден рік повернутися до Америки без жадних трудностий. По інформації пишіть до мого бюра заложеного і провадженого 15 літ під тим самим адресом.

G. KUNASHEVSKY
179 East 3rd Street, New York, N. Y.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодерніші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і вовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Еви
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ
Острі і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нема ріжниці як небезпечна хороба, або як довго хоруєте, я можу помочи Вам.
Помагаю скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, ниркових, почечних, ревматизмових, геморої- дальних, кишкових. Оплати уміркованi. Порада і оглядини даром.
Dr. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
near 4th Ave. i Irvington Place
Спеціяліста від 25 літ.
Години: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4. пополудни.

ДР. МИК. А. ВОСТРОСАБЛІН
РУСЬКИЙ КРАЙОВИЙ ЛІКАР.
121 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Лічить мущин, женщин і дітий.
Відвиджує хорих по домах на телефонічне покликанне в кождім часі.
Телефон Montgomery 5562.
Урядові години: рано 9—10; 1—2 і 6—8 вечер; в неділі 9—1 пополудни

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів і Київського Зайцевського шпиталя.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121
ПОРАДИ І ПОМІЧ.

НОВЕ ПІРЯ НА ПОСТЕЛИ
Не видайте ані цента допоки не дістанете цін Нового Санітарного Піря на постелі і подушки впрост з нашої фабрики. Ви здивуєтеся, коли порівнаєте його з иншим. Ми оплатимо пересилку і дамо Вам його на десять денну пробу. Вдоволення і чесна обслуга гарантована. Понад 12 літ в бизнесі. Пишіть сейчас по дарову книжку дешевостий і зразки піря. AMERICAN FEATHER & PILLOW CO., Dept. 60, Nashville, Tenn.

Пэйн-Експеллер
промене Ваш біль.
Натирайте ним, щоб сей чудовий лінімент увійшов у пори і дістався до місця недуги.
Пейн-Експеллер помагає до правильного кружения крови
25ц і 75ц в аптиках. Глядіть на торговельний знак Якор.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts., Brooklyn, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Микола Голубець.

ЛАВРІВ.

(Замісць комунікату).

Дванацять кільометрів на південний захід від Старого Самбора, три чверти години коловоі дороги від залізничої стації Спас-Тершів, над невеличкою річкою Лініною, посеред лісів і ярів бойківського Підгіря, лежить невеличке село і монастир — Лаврів.

Село невеличке, зложене з кількадесяти родин-нащадків поселеної тут перед віками монастирської служби, замітне хіба своїм безпросвітним убожеством, з якого ратує його постійна праця в монастирських добрах тоді, коли сусідні села примирають на вівсяному хлібі. Зате лаврівський монастир Василіян давно уже звернув на себе увагу і може нині похвалитися доволі обємистою літературою, в якій говориться про його старі традиції, архитектуру та вивінування монастирських забудовань. Тепер прийшли на чергу монументальні фрески лаврівської церкви, які, можна надіятися, запевнять цій василіянській обителі тривале місце в історії мистецької культури Галицької України, а саму місцевість підіймуть до рівня найзамітнійших на нашій території.

Вперве, мабуть, виринув Лаврів на історично-літературному полі з хвилею, коли у виданому Л. Зеліньскім „Львовянін-і" з 1842 р. (VI. зшиток) появилася літографія лаврівської церкви і монастирських забудовань з доволі фасцінуючим підписом: „Монастер Кс. Базиліанув в Лаврове фундациї Лавра (!) і Льва ксьонжонт Руско-Галіцкіх р. 1292".

Ілюстрація виконана з аматорська-примітивно, гріщить до високої міри романтичною фантазією свого часу, всеж таки звернула увагу ширших кругів на місцевість, якої монастир сягав своїми традиціями в часи мітичного „Лавра" і майже леґендарного князя Льва, якому довелося покласти основи під стільки василіянських монастирів і випустити зі своєї канцелярії стільки ерекційних грамот, які врешті виявилися дуже примітивними... фальсифікатами.

Кільканайцять років згодом (1859 р.) появилася в львівських „Ромаітосьц-ях" перша зі статей про Лаврів з під пера скромного маляра, але невтомного галицького чічерона — Феліціяна Лобеского.

Він то перший опублікував і закріпив в друкованому слові леґенду про первопочин лаврівської обителі, яка за малими коректурами удержалася до нині.

Після зібраних Лобеским відомостей, первопочини лаврівського монастиря губляться в сумерках ледви не доісторичних. Коли архівні василіянські джерела (передані тоді за реверсом перемиський капітулі) сягають в XI.—XII. віки, то поширена в той час місцева традиція пересовує дату оснування монастиря в IX. а навіть VIII. вік по Христі, коли то над рікою Ліниною почали шукати спасення монахи-отшельники, що жили в печерах-одиночках. Щойно мітичний „Лавр", батько (!) короля Данила а дід князя Льва, мав зорганізувати цих отшельників і покласти основи під монастир, названий від свого імени „Лавровом", якому князь Лев, грамотою, виданою 1292 р. в Перемишлі, мав надати розлогі добра і права...

Лобеский не дає віри тоді поширеним припущенням, що назва монастиря утворилася зі слова „лавра", але йдучи стежками тогочасної історико-археольогічної романтики, вдоволяється вірою в „князя Лавра".

Інтереснійшою одначе від історичної частини статі Лобеского, повинна би бути її частина описово-інвентаризаційна, в якій перш за все, на основі автопсії (?), закріплено тогочасні поняття про форми архитектури лаврівської церкви, які до речі кажучи, дуже слабо нагадують сучасний вигляд церкви, якій посвятили згодом свою обширну студію дослідники Мокловскі і Соколовскі.

Архитектуру лаврівської церкви називає Лобескі, тогочасним звичаєм, без застережень византійською. Построєна на хрещатому пляні, якого центр утворює виступаюча на зовні ротунда (!), від якої розходяться на чотири сторони світа прямокутні прибудови рамен, пляннового хреста. Над центральною ротундою підіймається велика копула, копулами завершені й прямокутні рамена хреста. Мури помітної товщини, вигляд їх тяжкий, двері незвичайно маленькі і запалі так, що до церкви входиться східцями в низ. Опис Лобеского згідний із згадуваною уже ілюстрацією „Львовянін-а", за те зовсім не відповідає нинішному розпреділенню й елєвації церкви, ані зображенню, яке зберіглося на монастирському портреті князя Льва; мальованому в 1798 р. Л. Долинським. Утворюється свого рода загадка чи непорозуміння, яке слід розяснити. Списуючи внутрішню обстанову церкви, Лобеский доволі поверховно згадує про іконостас, але й опис іконостаса не погоджується з виглядом цього памятника, який стоїть на своюому місці від перших десятиліть XIX. віку. Певну поверховність й різкі неточности завважуємо і в решті статті Лобеского так, що на основі того можемо сміло припустити, що Лобескі не був у Лаврові, опис церкви подав на основі фантастичної ілюстрації „Львовянін-а" а решту скомпілював з надісланого собі, доволі туманного матеріялу, якогось принагідного очевидця.

Тому вартість першого жерельного опису й історії Лаврівського монастиря й церкви мусимо признати щойно обемистій статті-студії В. Площанського поміщеній в „Науковому Сборник-у" Гал. Рус. Матиці з 1866 року.

В. Площанський, автор цілого циклю монографій видніщих місцевостей Галицької України, перебув у Лаврові довший час, протягом якого переглянув увесь монастирський архив, та мав змогу як слід приглянутися й описати як саму церкву, так і її вивінування.

У нього вже нема мови про „ротунду" а опис церкви погоджується з сучасним станом майже вповні. Він теж винотував з архивних жерел цілий ряд звісток і дат, які у великій мірі розвівають туман леґенди сповиваючої первопочини Лаврова.

НЕСТЕРТИЙ НАПИС.

Сказав праведний муж:

Написав я своє імя на піску на березі моря і полишив написані букви. Та повіяв вітер, надніс могучу филю і вона змела написані черти, немов їх ніколи і не було.

Тепер вирізав я своє імя — на дереві вирізав я його. Але коли по літах вернув я в ті сторони, то не побачив я вже і дерева, що колись красувалося серед околиці.

І тоді ще раз написав я своє імя — на марморі написав я його і вірив, що аж тепер рука часу не затре його ніколи. Та нечайний землетрус порушив усім, що було збудоване на землі, розбив мій мармор і він нині лежить засипаний порохом.

А щож дальше? — запитав я себе. Хіба є на світі така незнищима таблиця, щоби імя моє остало на ній вічно?

І відповів мені голос мудрости:

Коли хочеш, щоби імя твоє жило вічно, то напиши його на людських серцях — ти напиши його лагідними словами, святими примірами і розумними вчинками, а його не знищить ані рука часу, ані хуртовина. Воно буде жити в людських серцях і в людських вчинках з роду в рід!

ФАРМИ!

З ПРИЧИНИ НЕДУГИ спродаєсь 27-акрову фарму в стейті Ню Джерзи, добрі будинки, всі знаряди господарські. Прошу голоситися до властителя: **ПЕТРО ОЖГА, 324 Morris Avenue, Newark, N. J.,** 3. поверх від години 6. до 10. вечером. 248-49

БУЛИ РІЖНІ СПРОБИ
створити українську кольонію в Америці, але майже всі, на жаль, не вдалися. Одинока **Українська Кольонія в Милвил, Н. Дж.,** видержала всякі напасти, перейшла тяжкі часи, а тепер вже сміло дивиться в будуччину. Там є земля під український парк, є Народний Дім, дві церкви, українські товариства і добре загосподаровані люди, які мають щире українське серце.

Тепер ще треба більше людий, а створиться власну громаду зі своїм начальником. Землі там є ще досить і то добра земля. Є вигляд на розріст кольонії в недалекім часі. Хто хоче купувати там землю по приступній ціні, нехай пише на адресу:

B. MATOLICZ,
N. E. Corner 7th — Green St.,
PHILADELPHIA, PA.

СЯ ФАРМА становить 130 акрів доброї урожайної землі, знамениті будинки, 1 кінь, 22 корови, гарний сад, ідеальна місцевість на уліпшеній дорозі, 3 милі до міста Little Falls, пів милі від стації молока, чверть милі від школи. Ціна $11,000, легкі услівя. Маю також другі ріжні фарми на продаж. Пишіть або голосіться до 46-51

MICHAEL S. PUCHER,
Real Estate Agency
LITTLE FALLS, N. Y.

КОТРЕ? — МІЛІОН ДОЛЯРІВ БЕЗ ЗДОРОВЛЯ, ЧИ ЗДОРОВЛЯ БЕЗ ГРОШИЙ?

Котре би ви вибрали? Гроші без здоровля чи противно? А тепер кілько з нас є або скупі або вузкоглядні, щоби зарадити нашим клопотам, лише тому, що лік може коштувати гроші.

Якраз такий випадок лучився з А. Гутишом, котрого днів кілька тому назад звільнено зі шпиталю. Він терпів пайтяжчі муки на світі через рік, через котрий то час він молився і надіявся подужання, але видати кілька долярів замовляючи лік якого він потребував, він був за скупий. Довів до цего, що так занедужав, що треба його було забрати до шпиталю, де його викурували в протягу трех днів. Він терпів на солітера, одинак він о нім не знав, аж йому його показали, коли він вийшов з його нутра. Колиб він мав досить розуму замовити добрий лік проти солітера, бубви в силі задержати свою роботу. Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вимковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренностий. Знова чуеться якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, сплюває що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після платою не висилаємо. (C.20)

Найбільший склад піря в Північній Америці

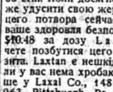

НАЙЛІПШИЙ ТОВАР по найнизшій ціні дістанете в нас.
Дістанете ціле, дерте або мягке піря. Продаємо його в великих скількостях і маємо все свіже і чисте, не злежане. Посилаємо його всюди по Америці і Канаді. Пишіть по інформації і пробки, дістанете їх даром. **ALBERT STETZ, Dep. 5, 138 Passaic St. Passaic, N.J.**

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

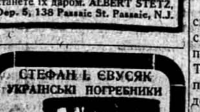

Обслуга чесна і дешева.
Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
48 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Польська автокефалія.

(З львівського Діла).

День 16. вересня 1925 стає історичною хвилею, переломовим днем в житті православної церкви в Польщі, в житті чотирьох міліонів визнавців тієї церкви. В тому дні формально і святочно польський уряд осягнув свою мету: зірвав неканонічним способом звязки православної церкви в Польщі з її канонічним московським центром.

В дні 16. вересня 1925 Варшава, найдальше висунена на схід станиця латинства, обходила свято „побіди польської державної ідеї", себ-то свято безвідкличного підчинення православної церкви світській політичній владі. В дні 16. вересня 1925 православна церква формально стала **автокефальною,** себ-то незалежною від московського православного центра, але за те вповні залежною від польської світської адміністрації, від її бажань і забаганок.

Польська автокефалія формально заістнувала в половині вересня 1925, одначе фактично вона істнує вже майже чотири роки. Реставрація польської державности супровожалася страшними переходами для православної церкви. Перші удари посипалися на православні церкви в Холмщині, коли то старинну церкву св. Кирила й Методія висаджено екразитом в повітря. Сотні церков зачинено, а ключі віддано поліції. Православне населення лишилося без спромоги заспокоєння його релігійних потреб. Друга фаза цього підготовлювання автокефалії зазначилася загарбанням церков сфанатизованими і владою піддержуваними римо-католиками та насильною переміною їх на костьоли. -СеєолПраоун.швіції.ioi.-ц илво Середньовічний релігійний фанатизм йшов тут у парі з потоптанням права власности. Православне духовенство позбавлено матеріяльної забезпеки, понижено його в нужді й безпросвітку.

Паралельно з тим розпочато заходи біля „автокефалії", яку вже зведено односторонним розпорядком уряду з 31. січня 1922 р. Там переведено принціп незалежности православної церкви від якоїнебудь зовнішньої влади, принціп суперечний з канонами й практикою цієї церкви. Автокефалія в православній церкві може обіймати тільки **національні церкви** національних держав. Мішаним під національним оглядом церквам в чужинній державі може бути признана з боку дотепершньої верховної духовної влади менша або більша автокефалія. Ясно, що в ніякому випадку не могла леґальним порядком осягнути автокефальрядком осягнути автокефального становища православна церква в Польщі, якої визнавці належать до трьох національностей: української, білоруської і російської.

Також польська держава не є національною державою для жадної з тих націй. Православна церква не лище не є пануючою в Польщі, як цього вимагає принціп національности тієї церкви, але навіть не є рівнорядною з иншими церковними організаціями.

Польські заходи у московського патріярха Тихона в справі автокефалії з поданих причин не мали ніяких успіхів. Тоді польський уряд наказав перебуваючим на польській державній території православним владикам самочинно перевести автокефалію, не оглядаючись на канони. Годиться ще зазначити, що в основу організації православної церкви покладено **демократичний** принціп в противенстві до **аристократичного** принципу католицької церковної організації. Про долю і зміну організації православної церкви рішають не тільки владики, але й миряне. Тимчасом польський уряд знехтував цей принціп, знаючи, що йому лекше зробити натиск на кількох залежних від нього людий, церковних достойників, як на міліони вірних і їх представників.

Одначе й більшість владик спротивилася польській автокефалії, за що їх прогнано з меж польської держави, або запроторено в монастирських мурах. Так „прочистивши атмосферу" і після трагічної смерти енергійного митрополита Юрія (Українця, а не Москаля, як пище польська преса) покликавши на митрополичий стілець слабо відпорного і не звязаного з інтересами православного населення в Польщі еп. Діонізія, — приспішеним ходом поведено „автокефалістичну" акцію.

Скликаний на приказ уряду собор „перечищених" епископів ухвалив 14. червня 1922 автокефалію, але **умовну,** а саме, що **польський уряд здобуде** благословення для автокефальної правосл. церкви від царгородського патріярха і инших патріярхів та голов правосл. церков в Греції, Болгарії, Югославії і Румунії, а також від московського патріярхату (як що цей патріярхат не буде скасований).

На протязі двох літ відбулося **здобування** польським урядом **благословення** для поставленої ним автокефалії. Найлекше пішла справа в Царгороді. Підозрілий в продажности патріярх Григорій 13. листопада 1924. „прийняв й затвердив автокефальний і незалежний устрій православної церкви в Польщі, поблагословив і канонічно проголосив православну церкву в Польщі як церкву автокефальну і обдаровану всіми необмежиними правами автокефальних православних церков". Цю постанову затвердив його заступник, опісля прогнаний турецьким урядом патріярх Константин та теперішний патріярх Василь (Базілевс), який і прислав свою делеґацію на святочне проголошення автокефалії до Варшави. Автокефальність православної церкви в Польщі признав теж румунський патріярх. Дальших визнань (правосл. церков в Греції, Болгарії, Югославії і Московщині) ще нема, але на те не звертає найменшої уваги польський уряд, який зобовязався виклопотати благословення.

Так кінчається один акт з життя православного населення в Польщі; кінчається для уряду, але не кінчається для визнанців правосл. церкви.

* * *

З приводу стяточного оголошення автокефалії православної церкви у Польщі низче підписані православні сенатори і посли, які під цю пору знаходяться у Варшаві, вважають своїм обовязком супроти православного населенння у Польщі, яке їх вибрало і довірило їм оборону своїх прав і інтересів, — заявити, що цей акт переведено офіційною церковною владою у Польщі без відома та участи православної людности, і що православному народові не дано можливости висловити з цього приводу свою думку й волю (на Соборі) в канонічному порядку.

Підписи: **сенатор Черкавський, сен. Марковин, сен. Пастернак, сен. Левчанівська, сен. Богданович, депутат Рогуля.**

ВСЕСВІТНА ІСТОРІЯ.

Написав М. Чайківський. — Всесвітна Історія часть І.: старинна історія, стор. 280. — Є се нове видання популярної (за др. Тугецом) історії, написаної коротко і звязково. В новому сьому виданню богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 246. — В сій частині звернено належну увагу на укр. історію, чого давніше не бувало. — Часть III.: нові часи, стор. 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. Як і в других частинах, так і тут, звернено велику увагу на укр. історію і на кінці додано реєстр важнійших історичних дат.

Всі три томи в оправі ... в „SVOBODA"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ брата Николая Заячковського, котрий мешкав із фамілією в Detroit, Mich. Хтоби про него знав прошу повідомити на сей адрес: **S. J. MITCHELL, 14055 Strathmoor, Detroit, Mich.** 247-49

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до бучерні і гросерні, інтерес в добрім положенню так, що конечно потрібно спільника до помочі. Голоситься під ч. **539 MARKET STREET, NEWARK, N. J.** 248-49

CHESTER, PA. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156. У. Н. С. пошукує свого члена **Миколу Яроцького,** котрий мав перебувати в Майнерсвіл або в Патсвіл, Па. Хтоби знав про него, або він сам, прошу подати на адресу секретаря: **ІВАН ЧОПИК, 708 McIlveine Street, Chester, Pa.** 248-50

ДО ВИНАЙМУ кімната, гарно умебльована, огріванне, електрика, тижнево $1.75. Лишень для інтеліґентних мущин. Голоситися під ч. **766 SOUTH FRONT STREET, PHILADELPHIA, PA.** 248-51

ПРИЙМУ дівчину або самотну женщину на помешкание. Голоситися до: **Mrs. A. H., 29 Morton St., Newark, N. J., перший фльор.** 248

НА ПРОДАЖ 4 гросерні і бучерні та одна цукерня (confectionary), всі штори між Українцями. Голоситись до **A. KUCZAPSKY, 435 S. Heald St., Wilmington, Del.** 243-48

РЕСТАВРАНТ на продаж, бизнесова секція, близько доків і фабрик, тижневий торг від $400 до $450. — Голоситися під ч. **610 — 3rd Avenue,** рiг **Hamilton Ave., Brooklyn, N. Y.** 239,1,2,4,6,8,10

НА ПРОДАЖ в Тисьмениці, пов. Товмач, Гал. Бажаю сподати кілька кавалків поля, ліс і инше в дуже добрім місци. Голоситися листовно до: **P. B., c/o SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 242-

ДО УКРАЇНЦІВ З СЕЛА ОРІХІВЦІВ І ЧЕРНИШІВКИ, ПОВ. СКАЛАТ!
Плян ланів двірських в Оріхівцях тільки наспів, 613 моргів землі сейчас на продаж. НЕБУВАЛА НАГОДА. Голоситися особисто до 31-го с. м.
UKRAINSKE INFORMACIJNE BIURO,
470 W. 23rd St., New York, N. Y.
— або —
телефонуйте **WATKINS** 8933.
248-49 Василь Загаєвич.

НОВІСТЬ!
Нагніти (Corns & Callouses) можна усунути без бритви чи ножа. Уживайте „Універсальний Корн Плястер" після долученого припису. Ціна за пачку по 25 центів, за шість пачок $1.25. На спробу (Sample) посилається дорого тому, хто пришле 5 цнт. марку почтову на оплату пересилки. — Пишіть на адресу: 234-
UHORCHAK'S PHARMACY, 216 Washington St., Jersey City, N. J.

ЩО КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ В АМЕРИЦІ ПОВИНЕН МАТИ.
1) Новий Українсько Англ. і Англ. Український Словарець, в котрім міститься 6000 слів, а також додаток: Як стати горожанином Злуч. Держав і 300 адресів, де дістати роботу. Ціна $1.00.
2) Торговельна Школа в пятьох лекціях з додатком ріжних статей, як здобути добробут. Ціна $1.00.
3) Запорожська Слава, повість, 50 ц.
Всі три книжки дістанете за $2.00, длятого ще нині вложіть до листа і заадресуйте до: 242-49
SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y.

М. ПОСТОЛОВСЬКИЙ МАЛЯР КОНТРАКТОР
виконує малярські роботи.
337 E. 9th ST., NEW YORK CITY
Tel.: Lexington 7978
Тут знаходиться і електричний майстер.

Агенти. — Пишіть по Дарові Зразки. Продавайте Медізон „Better-Made" Сорочки великої фабрики впрост носячим їх. Не треба грошей або знання. Богато заробляє $100 тижнево і бонус. MADISON SHIRT COMPANY, 564 Broadway, New York. 171—

ПАТЕНТИ
ВИНАХІДНИКИ! В справах патентових вдавайтеся до нас для скорого полагодження Вашої справи. Кожда справа полагоджуєся особисто. Наш досвід многих літ є для Ваших услуг. Підручник і зразкові знимки даром.
BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG., WASHINGTON, D. C.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568